

„Végvidéken, végveszélyben” *

- olvastuk egy, a délvidéki magyar szórványok tudatosságát és léthelyzetét bemutató riportsorozat summázatát néhány éve az egyetlen ottani napilap hasábjain. Közhasznú alapítványunk épp e veszélyeztetettséget felismerve indítja el Kárpát-medencei szórványprogramját, s kitüntetettjei sorában is nem egy olyan kezdeményező áll, aki eredményesen veszi fel a harcot az erózió ellen „végváraink” egyikén.

A Mocsáry-díj idei elismerésére a kuratórium *Koncz Tibor* esperes urat, Bóka és még hat bántási falu plébánosát jelölte. Koncz atya 1966. szeptember 11-én született Törökkanizsán, anyai ágról zsellér, apai részről bognármester paraszti családból. A szülői házra a vallásosság, a család szeretete és a becsületes munkásélet volt a jellemző. Általános iskoláit és a kereskedelmi szakközépiskolát szülőhelyén végezte. Már 12 éves korában, testvérbátyja közúti balesete nyomán, továbbá *Erős Ferenc* helyi lelkipásztor hatására érlelődött benne a gondolat, hogy csak a papi hivatást választhatja. Így érettségi után, 1986-ban jelentkezett *msgr. Jung Tamás* nagybecskereki püspök atyánál, aki felvette kispapjai közé, majd a horvát-szlavóniai Djákóvár szemináriumába irányította, 1989. szeptemberétől pedig a szegedi teológiára.

Közel tizenkét éve, 1992 júniusában szentelték pappá Törökkanizsán, és három hónap múlva foglalta el mai szolgálati helyét a bókai, nagynezsényi és módosi plébánián. Mivel az egész Délvidék, de különösen a bántási szórvány évtizedek óta paphiányban szenved, el kell lássa Káptalanfalva, Surján, Kanak és Ólész filijának meg több puszta, kistelepülés híveinek a lelki gondozását. Hogy ez ott és most micsoda embert próbáló feladat, hadd utaljak például Bóka történetére s nemzetiségi összetételére. A Temes folyó mentén fekvő nagyközség az évszázadok során tartozott Keve, Temes, majd Torontál vármegyéhez, s már a XV. századtól kimutatnak az oklevelek, a magyar és a ké-

sőbb érkezett német mellett, montenegrói eredetű szerb népességet. A XIX. században már pravoszláv Szerb-Bóka és római katolikus Horvát-Bóka nevű településrészekre oszlik a falu – utóbbiak lakossága az ekkor a környék hűbérurává vált zágrábi püspök telepítésének volt köszönhető. Az 1848/49. évi szabadságharc idején már véres események színhelye a környék: a magyar oldalon harcoló horvátok és a császárpárti szerbek között fosztogatás, templom-felgyújtás és más atrocitások történtek. Az impériumváltozás, a németek ki-, s a szerbek többszöri betelepítése következtében mára a lakosság mintegy háromnegyede szerbbé vált, a 650 magyar és kevés horvát hívő gondozását látja el Koncz atya.

De ne felejtjük el, hogy egy nem a millennium, hanem a törökkor reflexeit hordozó balkáni háború dúlása idején kellett a pásztornak átvennie egy rendkívül szétszórt nyáját. *Dr. Gubás Jenő* Mocsáry-díjas szabadkai orvos megfogalmazása szerint Koncz Tibor „*olyan környezetben hirdeti magyarul Isten igéjét, ahol a szerb betelepítettek sovíniszta kilengései mindennaposak, s ahol a miloševići időszakban Káptalanfalván robbantottak a katolikus templomban. Ft. Koncz atyát nem ijesztették meg ezek az ellenséges megnyilvánulások.*” Felismerte, hogy ott, ahol évtizedek óta megszűnt a magyar nyelvű oktatás, csak a templom lehet az anyanyelv, így a magyarságtudat ápolásának a legfőbb színhelye, mozgatórugója. „*A hittanórákat például magyarul küszködtem végig a gyerekekkel, mégis azt kellett tapasztalnom – nyilatkozta egyszer -, hogy amint kitétték a lábukat a teremből, azonnal szerb nyelven kezdtek el beszélgetni. De ami még ennél is fájóbb, hogy otthon, a családi környezetben is így folytatták (...) Azt kérdeztem magamtól: egyáltalán mi értelme ennek az egész vesződésnek, amelyet egyre inkább szélmalomharcként éltem meg.*”

Nos, a fiatal plébános nem adta fel, hanem az Úr kegyelméből tudta, mit kell tennie. Magyar betűvetésre tanította a gyermekeket, *Bőviz László* káplánnal megszervezte a Petőfi Sándor cserkészcsapatot, ahol többek között néphagyományunk kincseibe is beavatják a felnövekvő nemzedéket. A járási székhelyen, Szécsányban magyar rádióadás beindítását segítette. Ha kellett, könyvtárat hozott létre a szórvány szolgáltatást felvállaló, szabadkai Aracs Társadalmi Szervezet révén. Szintén rajtuk keresztül, a Duna Televízió ajánlékaként parabolaantennát is feszereltetett, hogy oda is eljuthasson az anyaország üzenete, ahová eddig soha. Emellett az egyházmegyében többek között püspöki titkárként, a papi hivatások gondozó lelkészeként is dolgozott több évig, a kulturális rendezvényeknek pedig máig ügyvezetője.

Mocsáry-díjra jelölését különösen indokolta, hogy Bókán létrehozta s működteti az *Árpádházi Szent Erzsébet Szeretetotthon*. Észelve, hogy a fiatalok körében nagyfokú a beolvadás és az elvándorlás, az idősök pedig sokszor magukra maradnak, 1995-ben egy az egyházközségre hagyományozott ház és föld érlelte meg benne a gondolatot. Az engedélyek megszerzése s az elvégzett munkálatok nyomán, két esztendő múlva beköltözhetett az első lakó az otthonba, akit azóta hosszabb-rövidebb ideig, közel ötvenen követhettek. Mivel az igény nagy, szinte mindig telt házzal működnek. A hozzájuk tartozó három hektár földet megművelvén, a ház részére hasznosítják. A növénytermelés mellett, a belgrádi diplomata feleségek egyesületének adományából tehenet vásároltak, ami a tejet és tejter-

mékeket biztosítja. A gazdaság és az otthon kenyeret ad a helybéli asszonyoknak és férfiaknak.

A főtisztelendő úr már az alapításkor gondolt az otthon bővítésére, de a háború és a nehéz gazdasági helyzet e tervének megvalósítását 2001-ig elodázta. A németországi máltaiak akkor figyeltek fel rájuk, s azóta jelentős havi támogatásban részesíti szeretetszolgálatuk az otthont. Általuk kezdhették el ez év áprilisában a 400 m²-es bővítést. Az új épületszárnyban hét kétágyas szoba, 30 személyes ebédlő, házi kápolna és tetőtér-beépítés található, az atya reményei szerint Szent Erzsébet napjára elkészülhet. Anyagi gondjaik természetesen nem csökkennek, hisz gondozottaik többsége minimális nyugdíjat kap, így a különbözetet pótolniuk kell alapítványoktól és segélyszervezetektől. Önellátásuk is néha akadozik, a terméstől függően.

Az Árpádházi Szent Erzsébet Szeretetotthon – lévén Koncz atya a katolikus magyarok, horvátok és bolgárok lelkipásztora -, a krisztusi szeretet jegyében, magyar és nem magyar idősök számára egyaránt nyitva áll. A 2003. évi Mocsáry Lajos díjjal e humanitárius kezdeményezést és a sokoldalú, nemzetmegtartó szórványmunkát egyaránt értékelte közhasznú alapítványunk. Hadd köszöntsük ft. Koncz Tibor esperes urat az Ige szavaival: *„A jó cselekvésben pedig ne fáradjunk el, mert a maga idejében aratunk, ha meg nem lankadunk. Ezért tehát, amíg időnk van, tegyünk jót mindenkivel, leginkább pedig azokkal, akik testvéreink a hitben.”*(Gal 6, 9-10)

* Elhangzott Gyulafehérvárott, a Mailáth Gusztáv Líceumban, ft. Koncz Tibor Mocsáry Lajos díjának laudációjaként